

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA
ISTORIJOS INSTITUTAS
LIETUVOS TSR ISTORIJOS PROBLEMINĖ MOKSLINĖ TARYBA

LIETUVOS
ISTORIJOS
METRAŠTIS

1982 METAI

VILNIUS „MOKSLAS“ 1983

INSTITUTE OF HISTORY
OF THE ACADEMY OF SCIENCES OF THE LITHUANIAN SSR
THE SCIENTIFIC PROBLEM BOARD
OF THE HISTORY OF THE LITHUANIAN SSR

THE YEAR-BOOK
OF LITHUANIAN
HISTORY

1982

VILNIUS

1983

INSTITUT FÜR GESCHICHTE
DER AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN DER LITAUISCHEN SSR
PROBLEMISCHER-WISSENSCHAFTLICHER RAT
FÜR GESCHICHTSFORSCHUNG DER LITAUISCHEN SSR

JAHRBUCH
FÜR LITAUISCHE
GESCHICHTE

1982

VILNIUS

1983

АКАДЕМИЯ НАУК ЛИТОВСКОЙ ССР
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ
НАУЧНЫЙ СОВЕТ ПО ПРОБЛЕМАМ ИСТОРИИ
ЛИТОВСКОЙ ССР

ЕЖЕГОДНИК
ИСТОРИИ
ЛИТВЫ

ГОД 1982

ВИЛЬНИУС «МОКСЛАС» 1983

Redakcinė kolegija:

Bronius VAITKEVIČIUS (*vyr. redaktorius*), Alfonsas EIDINTAS, Mečislovas JUČAS, Vytautas MERKYS, Vacys MILIUS, Leonas MULEVIČIUS, Rita STRAZDŪNAITĖ (*sekretorė*), Tamara TARŠILOVA, Adolfas TAUTAVIČIUS, Irena VALIKONYTĖ, Regina ŽEPKAITĖ (*vyr. redaktorius pavaduotoja*)

MŪSŲ JUBILIATAI

ONA MAKSIMAITIENĖ

Ona Girčytė-Maksimaitienė gimė 1902 m. vasario 15 d. (sausio 23 sen. st.) Peterburge, amatininko šeimoje. Ten baigė pradinę mokyklą ir keturias gimnazijos klases. 1916—1918 m. mokėsi Voroneže. 1918 m. atvažiavo į Lietuvą, kur 1922 m. baigė Kauno gimnaziją. Istorikės specialybę ji įgijo Kauno universitete, kurį baigė 1927 m. Nuo tada prasideda O. Maksimaitienės daugiau kaip 30 metų trukęs pedagoginis darbas (1926—1927 m.—Mažeikių gimnazijoje, 1929—1935 m.—Kėdainių ir likusieji 22 metai—Panevėžio gimnazijoje). Nuo 1957 m. O. Maksimaitienė pradeda dirbti Lietuvos TSR MA Istorijos instituto mokslinė bendradarbe. 1970 m. gegužės 31 d. Jubiliatė išėjo į pensiją, bet ir toliau aktyviai dalyvauja Istorijos instituto moksliniame darbe.

O. Maksimaitienės mokslinio darbo svarbiausia kryptis—istorinė kartografija. 1937 m. Švietimo ministerija išleido pirmąjį jos sieninį Lietuvos istorijos žemėlapi. Istorijos institute O. Maksimaitienė sudarinėjo žemėlapius įvairiems leidiniams, Švietimo ministerijos reikalams. Jos parengtų žemėlapių yra Mažojoje tarybinėje enciklopedijoje ir Lietuviškojoje tarybinėje enciklopedijoje („Baltai XIII a. pradžioje“, „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XIII—XV a., XVI—XVIII a.“, „Kova dėl Tarybų valdžios Lietuvoje 1918—1919 m.“ ir kt.).

Artėjant 100-osioms 1863—1864 m. sukilimo metinėms, O. Maksimaitienė dalyvavo kompleksiniame TSRS ir Lenkijos Liaudies Respublikos istorikų darbe, skirtame 1863—1864 m. sukilimui tyrinėti. Sukakties proga Lietuvoje buvo išleisti 2 tomų dokumentų rinkiniai. Šiems leidiniams Jubiliatė atrinko Kauno guberniją liečiančius sukilimo dokumentus ir parengė jų komentarus. Kartu ji sudarė 1863 m. sukilimo žemėlapi, išaiškino naujų personalijų, surinko medžiagą kai kurių vietovių istorijai. Tyrinėjama 1863 m. sukilimo dokumentus, Jubiliatė parengė kandidatinę disertaciją „Sukilėlių karinė organizacija ir koviniai veiksmai 1863—1864 m. Lietuvoje“, už kurią 1966 m. jai buvo suteiktas istorijos mokslų kandidatės mokslinis laipsnis. Remdamasi disertacija, parengė monografiją „Lietuvos sukilėlių kovos 1863—1864 m.“ (V., 1969). Trečioji O. Maksimaitienės darbo kryptis—Panevėžio miesto istorijos tyrinėjimai.

O. Maksimaitienė—mokytoja, mokslininkė istorikė, istorijos propaguotoja, visą savo gyvenimą paskyrė istorijai plačiąja to žodžio prasme. Ji daugelio mokslinių konferencijų, susijusių su istorine problematika, dalyvė. Ją vienodai domina patys seniausieji ir patys naujausieji Lietuvos istorijos laikai. Dar mokytojaudama dalyvavo Velikuškių piliakalnio archeologiniuose kasinėjimuose. Visą laiką domėjosi istorine geografija, pedagogika, istorijos dėstymo vidurinėje mokykloje metodika. Turėdama nemažą gyvenimo patirtį, O. Maksimaitienė ateinančioms kartoms nori palikti savo atsiminimus (pirmoji dalis—„Tarp gyvenimo audrų“, antroji—„Mokslų šventovėje“).

Sveikindami Jubiliatę garbingo jubiliejaus proga, linkime dar ilgai nepadėti plunksnoms!

R. Kulikauskienė